

Sistemul integrat de alimentare centralizată cu energie termică din București (SACET integrat) - continuitate printr-un nou început -

Sistemul centralizat de termoficare din București, cel mai mare sistem de termoficare din România și unul din cele mai mari din lume, furnizează în prezent energie termică pentru aproximativ 560.000 de apartamente, precum și pentru 5.400 de instituții, obiective sociale și agenți economici.

Sistemul de termoficare a fost pus în funcțiune în anii 1960-1970, așadar include centrale în cogenerare construite în urmă cu aproximativ 60 de ani și rețele de distribuție vechi și neperformante. Din păcate, investițiile minore în modernizare și re tehnologizare din ultimii 20 de ani, exploatarea inefficientă, lipsa unei legislații clare, coerente și armonizate cu nevoile reale ale sectorului au condus la situația actuală a sistemului centralizat de termoficare din București, sistem ce nu îndeplinește în prezent criteriile de calitate ale unui serviciu public sigur, performant și durabil.

În anul 2016, ELCEN și RADET, producătorul, respectiv operatorul sistemului centralizat de transport și distribuție a energiei termice din București au intrat în insolvență, impunându-se astfel necesitatea întocmirii unui plan de reorganizare care să creeze contextul favorabil atragerii de fonduri pentru realizarea investițiilor atât la nivelul surselor de producere, cât și la nivelul rețelelor de transport și distribuție a energiei termice în vederea respectării criteriilor de eficiență energetică și a asigurării serviciului public de alimentare cu energie termică a locuitorilor capitalei în condiții de calitate corespunzătoare.

Soluția identificată în cadrul planului de reorganizare, ce va depus în scurt timp, constă în transferul de afacere către Compania Municipală Energetica, societate nou înființată de Primăria Municipiului București cu scopul echilibrării sistemului de producere și furnizare a energiei electrice și termice și care are ca obiectiv revitalizarea sistemului de termoficare din Capitală prin preluarea și operarea activelor ELCEN și demararea acțiunilor de atragere de fonduri structurale nerambursabile disponibile prin Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020 și/sau finanțări rambursabile bancare acordate de instituții financiare internaționale (BEI, BERD, BM, etc).

Astfel, va putea fi implementat un **program amplu de investiții ce vor permite reabilitarea/modernizarea SACET integrat** asigurându-se continuitatea și calitatea prestării serviciului public de alimentare cu energie termică cu consecințe directe asupra reducerii prețului de producție a energiei termice și a celui de transport și distribuție, ceea ce va genera un impact pozitiv la nivel local, din punct de vedere economic și social.

De asemenea, va fi posibilă **realizarea investiției de valorificare energetică a deșeurilor menajere din Municipiul București** care face obiectul unui proiect prioritar inclus în POIM 2013 - 2020 și care va beneficia de alocare financiară nerambursabilă în cadrul programului menționat. În urma acțiunilor de identificare a celor mai bune tehnologii de valorificare energetică a deșeurilor, dar și a zonelor în care acestea vor fi amplasate, analizele arată că, potrivit criteriilor specifice, aceste instalații ar trebui poziționate în proximitatea CTE-urilor (**CTE PROGRESU este considerată ca fiind locația optimă**), astfel încât să nu perturbe traficul rutier, iar agentul termic rezultat să poată fi introdus în circuit fără costuri suplimentare.

Noua entitate urmează să reunească, așadar, producătorul și distribuitorul sub conducerea unică a Primăriei Generale prin includerea acestor servicii ca o necesitate obiectivă în condițiile în care directivele Uniunii Europene impun obligativitatea creșterii eficienței energetice.

Asigurarea unei stabilități la nivelul sistemului este esențială, iar politica pusă la punct de municipalitate este focalizată pe **valorificarea în mod optim a resurselor existente** în condițiile dezvoltării durabile și **realizarea sistemului integrat de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice** către locuitorii marelui oraș cu consecința unei mai bune asigurări a nevoilor esențiale de utilitate și interes public general.

Realizarea serviciului integrat de alimentare centralizată cu energie termică în București, plecând de la elementele de bază ale politicii energetice a UE, respectiv promovarea energiei în condiții de siguranță și eficiență energetică și a tehnologiilor cu carbon redus, este o strategie ce privește spre viitor și are următoarele avantaje:

- responsabilitatea asupra operării și gestionării serviciului pentru întreg lanțul energetic (producere, transport și distribuție a energiei termice), cu consecințe pozitive în ceea ce privește măsurile de eficientizare energetică începând de la consumator spre sursa de căldură, reducerea costurilor operaționale și realizarea de investiții pentru înlocuirea, reabilitarea și modernizarea capacităților existente;
- asigurarea continuității serviciului public prin măsuri privind creșterea fiabilității echipamentelor și sistemelor tehnologice, îmbunătățirea activității de exploatare, întreținere și reparații și creșterea nivelului de pregătire și disciplină a personalului;
- asigurarea calității serviciului public prin respectarea parametrilor de calitate ai energiei termice, presiune, temperatură, debit, astfel încât să fie satisfăcute cerințele de confort termic;
- asigurarea pe termen lung a resurselor necesare serviciului public prin reabilitarea și modernizarea SACET pe tot lanțul tehnologic;
- asigurarea siguranței în funcționare a serviciului public.

Importanța sistemului centralizat de termoficare în contextul asigurării securității energetice a României prin declanșarea unor efecte pozitive este de necontestat.

Acesta este un moment crucial pentru sistemul de termoficare din București. Ieșirea cât mai rapidă din procedura insolvenței către o companie nouă, capabilă să atragă fonduri pentru realizarea investițiilor și implementarea planului de re tehnologizare și reabilitare reprezintă unica soluție pentru salvarea unui sistem de o importanță majoră pentru capitală și locuitorii acesteia, împiedicându-se, astfel, un dezastru de proporții care s-ar produce în eventualitatea unui faliment al producătorului și distribuitorului de agent termic în București.

Atât Municipality, cât și reprezentanții ELCEN depun toate eforturile pentru a evita efectele devastatoare ale falimentului celor doi coloși asupra sistemului de termoficare și, implicit, a nivelului de trai al locuitorilor capitalei.

O astfel de procedură ar crea, fără îndoială, panică și haos, iar efectele asupra orașului ar fi grave.

I.1. Impactul negativ ar fi resimțit, în primul rând, la nivel local. Primii afectați ar fi **locuitorii capitalei** racordați la sistemul centralizat de termoficare. Nesiguranța în ceea ce privește asigurarea confortului termic (mai ales în cazul familiilor cu copii mici, persoanelor vârstnice, spitalelor, creșelor, grădinițelor etc.), conduce la instalarea **panicii și lipsei de încredere în autorități (guvern, primărie, management companie)**. În consecință, oamenii nu mai plătesc pentru un serviciu public ce provoacă incertitudine și care nu mai poate fi furnizat în condiții de siguranță.

Primul pas întreprins pe fondul incertitudinii apărute va fi **montarea rapidă și în mod ilegal a centralelor de apartament** de către clienții cu bonitate, adică de către cei care vor avea resurse financiare disponibile și care nu vor dori să-și asume riscul ca familia să sufere pe perioada sezonului rece. Instalarea centralelor termice de apartament este asociată cu risc de explozie și poluare, atât la interior cât și la exterior, ca urmare a emanațiilor de oxizi de azot produși prin arderea gazului natural. Totodată, nici capacitatea de distribuție gaze naturale nu este dimensionată pentru a susține o asemenea avalanșă de conectări (cererea de gaz va fi de 4 ori mai mare decât capacitatea de distribuție a rețelei).

Din păcate, acțiuni similare au avut deja loc în mai multe orașe din România. Galați este un exemplu cât se poate de vizibil în acest sens. Zeci de mii de gălățeni au decis să renunțe la apa caldă și căldura furnizate în sistem centralizat și să-și monteze centrale individuale. Sistemul continuă să piardă consumatori ca urmare a incoerenței autorităților care nu și-au respectat promisiunea de a eficientiza sistemul.

I.2. Efectele severe ale unui faliment ar influența puternic și **angajații companiei**. Există riscul pierderii specialiștilor care asigură funcționarea în bune condiții a centralelor; astfel, producerea energiei electrice și a agentului termic va fi grav afectată, chiar imposibilă. Angajații sunt foarte importanți. Pierderea specialiștilor poate

fi un moment de răscruce chiar și pentru companii mari. O organizație falimentară nu conferă sentimentul de siguranță a locului de muncă. În consecință, angajatul alege să se orienteze către un alt loc de muncă. **Atunci când un angajat performant își dă demisia efectul poate fi unul de domino și poate duce la alte plecări.**

În plus, costurile de înlocuire a unui astfel de salariat se dovedesc de cele mai multe ori mari - o companie trebuie să investească timp și bani pentru găsirea și instruirea unui om potrivit. La acestea se adaugă perioada de acomodare a noului angajat.

Oamenii din exploatare sunt foarte importanți. Sunt, poate, cea mai valoroasă resursă. Aceștia se încadrează perfect în sintagma "omul potrivit, la locul potrivit". Eforturile și experiența lor sunt esențiale în ceea ce privește complexitatea activității desfășurate. Fără ei, fără priceperea și abilitățile lor, nu s-ar putea asigura serviciul public de alimentare cu energie termică.

I.3. Furnizorii de bunuri și servicii nu vor mai asigura materia primă necesară funcționării în condiții corespunzătoare. Neîncrederea partenerilor comerciali ar fi determinată, în primul rând, de anularea oricărei perspective de redresare a debitorului, lipsa lichidităților, strategii incorecte, pierderile provocate, acțiunile în anulare, imposibilitatea patrimonială absolută de a executa obligațiile financiare față de creditori. Lipsa de încredere va conduce la reticența furnizorilor în a încheia noi contracte de furnizare cu o instituție falimentară.

II. În condițiile intrării în faliment, producerea și furnizarea de energie termică și electrică va fi imposibilă ca urmare a retragerii autorizațiilor, respectiv licențelor de funcționare emise de ANRE în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (2) din Legea 123/2012. Potrivit art.85, alin.(4) din Legea 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, dreptul de administrare al debitorului încetează de drept la data la care se dispune începerea falimentului. Conform art.85 alin.(7), de la data intrării în faliment, debitorul va putea desfășura doar activitățile ce sunt necesare derulării operațiunilor lichidării.

În consecință, nu se va mai putea livra energia termică necesară încălzirii populației Bucureștiului și preparării apei calde menajere, și, de asemenea, nu se va mai putea livra energie electrică în Sistemul Energetic Național.

Asigurarea energiei termice către populație prin preluarea și furnizarea acesteia de către ceilalți producători de energie termică (S.C Vest Energo, S.C CET Grivița, RADET București prin C.T. Casa Presei Libere și 46 de CT – uri de cvartal) **nu este suficientă**, deoarece acești operatori economici dețin capacități energetice de mică putere comparativ cu ELCEN, care nu pot asigura energia termică pentru un număr de **565.000 de apartamente (1.250.000 locuitori) si 5.400 instituții publice, obiective sociale si agenți economici.**

O companie aflată în imposibilitatea de a funcționa nu mai poate efectua tranzacții pe PZU și nu mai poate beneficia de bonusul de cogenerare acordat în baza Schemei de Sprijin, devenind, astfel, neprofitabilă.

Falimentul ar crea dificultăți în ceea ce privește funcționarea în siguranță a Sistemului Energetic Național.

Pentru asigurarea funcționării în siguranță și stabilitate a Sistemului Energetic Național, ELCEN furnizează servicii de sistem atât pe componenta reglementată, cât și pe cea concurențială asigurând în condiții de calitate, siguranță și flexibilitate funcționarea sistemului; un avantaj îl reprezintă și posibilitatea folosirii combustibilului alternativ (păcurii) **în condiții de criză a SEN** (deficit de gaze naturale) și, totodată, capacitatea de a răspunde cerințelor de reglaj terțiar pentru echilibrarea SEN.

Având în vedere faptul că livrarea energiei termice către locuitorii capitalei este un serviciu de interes public care nu poate fi întrerupt și trebuie asigurat permanent, este absolut necesară găsirea modalităților legale de asigurare a acestui serviciu și în cazul unui faliment.

Falimentul RAAN este un caz recent de prăbușire a unui colos industrial cu impact major asupra industriei nucleare românești. În urma declarării falimentului, soarta celor două mari sucursale ale RAAN, ROMAG PROD (Combinatul de Apă Grea) și ROMAG TERMO (Termocentrala de la Halânga) a fost decisă de lichidatorul judiciar care a hotărât cum vor fi distribuite activele între cei peste 300 de creditori înregistrați.

Investițiile ineficiente în urma cărora RAAN nu și-a putut recupera prejudiciul, supraîndatorarea Regiei prin acumularea de majorări și penalități, neîncasarea creanțelor provenite de la neîncasarea facturilor de la energie termică, neîncasarea creanțelor provenite de la facturile de energie electrică au condus la acumularea de datorii uriașe și nejustificate care au condus RAAN către o situație fără ieșire.

În loc să-și reducă datoriile în timpul procedurii de insolvență, compania și le-a dublat ca urmare a lipsei de coerență în relația cu furnizorii și a încheierii unor contracte păguboase. În aceste condiții, unul dintre creditori a cerut falimentul RAAN. Lichidatorul, împreună cu autoritățile locale, au decis ca instalațiile de producere a energiei termice să fie închiriate unei societăți din cadrul Primăriei care să opereze aceste instalații pe timpul iernii, RAAN pierzând toate licențele de funcționare, angajații rămași fiind plătiți din încasările Serviciului de Termoficare al primăriei pentru apa caldă și căldura furnizată populației.

În acest fel, furnizarea este asigurată sezonier (doar pe timpul iernii, nu și vara), necesarul de energie termică doar pentru prepararea apei calde situându-se sub minimul tehnic al cazanului prin care se furnizează agent termic pentru municipiul Drobeta Turnu Severin.

Primul faliment major din energie a avut un impact puternic la nivel local și național. RAAN producea apa grea necesară producției de electricitate în reactoarele nucleare ale centralei de la Cernavodă, dar și energia termică pentru rețeaua centralizată de

termoficare a municipiului Drobeta-Turnu Severin. Era, de altfel, unicul producător de apă grea din România și din Europa.

Situația specifică unor astfel de companii de interes public care intră în faliment constă în imposibilitatea opririi activității contrar prevederilor legale care dispun oprirea activității și efectuarea operațiunilor de lichidare. Astfel, se creează acel dezechilibru pentru participanții la procedura, în special furnizorii critici pentru desfășurarea unei activități de interes public și chiar național, vezi RAAN, și creditorilor garantați, în cazul ELCEN- creditorul stat, care devin captivi, în sensul în care unii sunt obligați să livreze în continuare servicii și ceilalți fără să poată să-și realizeze garanția (activul garantat trebuie să participe în continuare la prestarea unor servicii care nu pot fi oprite dat fiind specificul activității - în cazul ELCEN – centralele). Aceasta situație încalcă grav dreptul la apărare a acestor persoane și prejudiciază prin imposibilitatea recuperării creanțelor lor într-un termen rezonabil.

III. Lichidarea judiciară este procedura aplicabilă în situația în care **compania nu mai are capacitatea de a face plăți către creditori și nu își poate realiza obiectul de activitate**. Judecătorul-sindic va decide, prin sentință sau, după caz, prin încheiere, intrarea în faliment în cazurile prevăzute de art. 145 alin.1 din Legea nr.85/2014.

În cazul falimentului, judecătorul sindic va dispune dizolvarea debitorului persoană juridică, **astfel singura posibilitate de îndeostulare a creditorilor o reprezintă valorificarea bunurilor din averea debitorului.** În aceste condiții, de îndată vor trebui identificate și inventariate toate bunurile debitorului.

În vederea conservării patrimoniului, în cazul în care în averea debitorului nu există suficiente lichidități, lichidatorul judiciar va putea valorifica de urgență bunuri ale debitorului, cu prioritate pe cele asupra cărora nu există cauze de preferință, pentru obținerea acestor lichidități, fără aprobarea creditorilor. **Valorificarea se va efectua prin licitație publică,** după evaluarea prealabilă, pornind de la valoarea de lichidare indicată de evaluator.

Lichidarea bunurilor din averea debitorului va fi efectuată de lichidatorul judiciar sub controlul judecătorului-sindic. Pentru maximizarea valorii averii debitorului, lichidatorul judiciar va face toate demersurile de expunere pe piață, într-o formă adecvată, a acestora.

Lichidarea va începe îndată după finalizarea de către lichidatorul judiciar a inventarierii și depunerea raportului de evaluare. **Bunurile vor putea fi vândute în bloc sau individual, acestea fiind evaluate atât în bloc cât și individual având în vedere fie evaluarea totalității bunurilor din averea debitorului, fie evaluarea subsansamblurilor funcționale.**

IV. În continuarea operațiunilor de lichidare, ca urmare a neaprobării unui plan de reorganizare prin care Debitorul ELCEN să fie descărcat de obligațiile avute înainte de intrarea în faliment, **se va iniția și procedura de atragere a răspunderii membrilor organelor de conducere ale ELCEN și a persoanelor care au contribuit pentru**

intrarea în starea de insolvență a societății. În oglindă, atragerea răspunderii va fi solicitată și de către administratorul judiciar al RADET pentru membrii organelor de conducere ale acesteia.

În ipoteza falimentului debitoarei RADET București, procedura de atragere a răspunderii Municipiului București, prin raportare la prevederile Legii 85/2014 și art. 224 din Codul Civil **va fi efectuată de îndată** în vederea recuperării creanței ELCEN împotriva RADET în valoare de 3,7 miliarde RON, ceea ce va conduce la posibilitatea declarării scadente a obligațiunilor emise de Primăria Municipiului București, în calitate de entitate care răspunde pentru obligațiile create de unitățile publice din subordinea sa, ducând astfel la consecințe grave, cum ar fi **blocarea sau chiar imposibilitatea accesării fondurilor structurale în vederea derulării proiectelor majore de investiții.**

Inițierea unei proceduri de faliment ar consolida neîncrederea finanțatorilor din punct de vedere al credibilității și predictibilității afacerii în ceea ce privește riscul de neplată și imprevizibilitatea privind orice dezvoltare viitoare. Credibilitatea se clădește foarte greu, dar se pierde foarte ușor. **Finanțările (accesarea de fonduri structurale nerambursabile și/sau finanțări rambursabile bancare) s-ar obține din ce în ce mai greu ca urmare a reticentei instituțiilor financiare în a acorda fonduri unui client cu dificultăți financiare.**

Pentru reabilitarea sistemului este prevăzută alocarea unei sume nerambursabile, de circa 187 milioane de EUR, prin POIM, finanțare ce ar putea întâmpina mari dificultăți în ceea ce privește atragerea de fonduri în eventualitatea existenței riscului de faliment.

De asemenea, ar exista **obstacole majore legate inclusiv de realizarea investiției de valorificare energetică a deșeurilor menajere din București, care face obiectul unui proiect prioritar inclus în POIM 2013 - 2020 .**

În condițiile în care Bucureștiul produce în fiecare an aproximativ un milion de tone de deșuri, reprezentanții Comisiei Europene au atras atenția autorităților române asupra necesității unui incinerator de deșuri, în caz contrar România riscând neîndeplinirea angajamentelor asumate în sectorul deșeurilor și implicit aplicarea de sancțiuni în urma declanșării procedurilor de infringement.

Un incinerator de deșuri este foarte util nu doar din punctul de vedere al protecției mediului, ci și prin faptul că reprezintă o soluție eficientă prin utilizarea deșeurilor pentru producerea energiei fiind un proces cu eficiență foarte ridicată. În centralele moderne ce produc energie din deșuri (centrale “waste-to-energy”), deșeurile folosite drept combustibil nu mai pot fi reutilizate sau reciclate, fiind potrivite pentru arderea lor în scopul obținerii de electricitate și căldură în cogenerare.

Realizarea serviciului public de termoficare în cadrul unui **sistem integrat de alimentare centralizată cu energie termică – producere, transport, distribuție și furnizare** – reprezintă soluția viabilă pentru furnizarea în condiții de siguranță, calitate și

eficiență economică a acestui serviciu către locuitorii capitalei. Nevoile, cerințele și posibilitățile de plată ale acestora stau la baza oricăror demersuri în sensul asigurării calității și continuității serviciului.

În acest condiții, eficientizarea energetică prin aplicarea de măsuri de reabilitare, redimensionare și modernizare a sistemului centralizat integrat va conduce la asigurarea unui preț corect și rezonabil la consumator.

Uniunea Europeană ia în considerare funcționarea eficientă a serviciilor de interes public general a căror organizare este fundamentată pe principiul solidității, al drepturilor fundamentale ale persoanelor și al echilibrării acestui principiu cu exigențele eficacității.

Dezvoltarea durabilă aduce în prim plan valori și principii noi pe baza cărora se va contura viitorul model de evoluție economică și socială, valori și principii ce au în centrul lor, în special, omul și nevoile sale prezente și viitoare, precum și mediul înconjurător vizând protejarea acestuia.